fidelio
www.fidelio.hu
Klasszikus, jazz- és világzenei programmagazin

2005. november
prelűd
klasszikus, kortárs
jazz, népzene, világzene
opera, operett, musical
helyszínek
jegyirodák
ingyenes/free

fidelio magazin

„A művész nem születik, hanem azzá válik"

Marton Éva ismét itthon van - ezt eddig is tudtuk operaházi fellépéseiből. Szeptember óta tanszékvezető a Zeneakadémián - ebben a minőségében eddig nem ismertük. Pedig úgy tűnik, ezen a területen ugyanolyan határozott és céltudatos, mint énekesként. Elképzeléseiről, terveiről, a múltról és a jövőről beszélgetett vele Mesterházi Gábor.

■ Ön szerint miért van az, hogy Magyarországon nem verik eléggé nagydobra, ha valaki hosszú távon a világ élvonalához tartozik?

Talán sokan szeretnék „lekicsinyíteni" magukhoz a nagyokat - önigazolásból. Miközben a magyar média könnyen dobálódzik a „világhírű", „világnagyság" szavakkal, amikor 1977-78-ban Bayreuthban, a Tannhäuserben két főszerepet is énekeltem, az egész világ közvetítette, csak a magyarok nem. Van bennünk egyfajta álszemérem: nem szívesen ismerjük el a másik sikerét. Engem sohasem érdekelt, hogy a szerepeimet ki mindenki énekli még, de tanultam mások erényeiből és hibáiból. A Turandotból például tizenhét élő előadást hallgattam meg. Ezt a szerepet maga Birgit Nilson ajánlotta nekem 1981-ben, épp Az árnyék nélküli asszonyt próbáltuk a MET-ben - így is lehet segíteni egymásnak, csak ez belőlünk hiányzik. És az énekesnek ismernie kell a képzőművészetet, az irodalmat is - a művész nem születik, hanem azzá válik.

■ Tanárként miként lehet ezt az elvet érvényesíteni?

Növendékeimmel most szombaton megyünk a Szépművészeti Múzeumba, hogy megnézzünk egy kiállítást. Jövőre lesz száz éves a múzeum, és elképzelhető, hogy fellépési lehetőségeink lesznek ott. Az efféle együttműködéshez persze szükség van olyan partnerekre, mint Baán László, a múzeum igazgatója. Az ilyesmi ritka: mindenki a maga kalácsát dagasztja, süti... Pedig a fiatal énekesnek minden fellépési lehetőség számít, és ez nem „hakni". A Művészetek Palotájában a Színművészeti Egyetemmel közösen valósítottuk meg Pál Tamás elképzelését: „Miért énekelnek? Mi is az az opera?" címmel Verdi Rigolettóját jártuk körbe, és mindenki el volt ragadtatva.

■ Tehát nem mondhatjuk, hogy csalódás volt hazatérni...

Én azért jöttem haza, mert kívülről tudom látni magunkat, és így tudok változtatni. Hazahoztam azt a „hitetlen hitemet", amelylyel az egész pályámat végigcsináltam: hogy hiszek abban, amit csinálok, hiszek abban, hogy vannak olyan emberek, akikkel lehet dolgozni. Ha ebben nem hinnék, maradhattam volna kint is, Hamburgban, Berlinben vagy Amerikában valamelyik egyetemen.

■ A hazai zenei életben találkozott olyan emberekkel, műhelyekkel, akik vagy amelyek ebben partnerek?

Igen, a Zeneakadémia - és rektora, Batta András, aki csodálatos, akivel együttműködve sorra születnek a jobbnál jobb elképzelések. Nagyszerű Pál Tamás is, akivel régi barátság köt össze. Az Amadinda Rácz Zoltánnal, a Művészetek Palotájában Kiss Imre, aki kinyitja a kapukat...

■ Meg szabad kérdeznem, milyen lesz a viszonya a mostani Operával?

Most megyek Hegyi Árpád Jutocsához. Várjuk meg, mi lesz - meg kell adni a lehetőséget. Szeretném az operavizsgákat visszavinni az Operaházba, ahogy a „dicsőséges" időkben volt: amikor nagy művészek szívesen közreműködtek vizsgaénekléseknél. A növendék meg érezheti a teret, a zenekari árkot. S egyben fel lehet hívni az emberek figyelmét arra, hogy itt valami készül. Kovalik Balázst sem kell eldugni Szentendrére: bárhol a világban megállja a helyét.

■ Ön tanárként is szigorú és megalíthatatlan?

Szigorú vagyok. Az egyetemen magánénekeseket képzünk, és a magánénekes rang. Nem akkor szúrok ki a hallgatóval, ha megbuktatom, hanem ha diplomát adok annak, aki alkalmatlan. A diplomáért tanárnak és diáknak is meg kell dolgoznia. Nem túrom a lógást. Mindenki füzetet vezet a repertoárjáról - és csodálkoznak, hogy megnézem. Bele is jegyzetelek. Hogy mindenki érezze: fontos - nem azért vettük fel, hogy elkallódjon. Én ezt szeretném Magyarországnak adni. Miért adjam másnak? Idén olyanokat vettem fel, akikről garantálom, hogy jó énekesek lesznek. Van persze, aki türelmetlen, első évesen Erlkönigetet akarna énekelni. Nem lehet, de tartok neki belőle néhány órát - később majd beérik. Aztán jöhet Mozart, a hangdoktor.

NÉVJEGY
Marton Éva a világ egyik legkiemelkedőbb drámai szopránénekesnője, Verdi, Puccini, Richard Strauss és Wagner művei mellett otthonosan mozog a verismo világában is. 1943. június 18-án született Budapesten. Zeneakadémiai tanulmányai után, 1968-ban az Operaházban debütált. 1972-ben Christoph von Dohnányi a Frankfurti Operához szerződtette, itt indult nemzetközi karrierje. Olyan karmesterekkel dolgozott együtt, mint Riccardo Muti, Wolfgang Sawallisch, Giuseppe Patanè, Erich Leinsdorf, Colin Davis, James Levine vagy Solti György, partnerei között volt Birgit Nilsson, Tito Gobbi, Edita Gruberova, Peter Schreier és Plácido Domingo. A világ minden jelentősebb színpadán és fesztiválján fellépett. Közel harminc teljes operafelvétele közül kiemelkedik Bartók Kékszakállúja, Richard Strauss Elektrája és Saloméja, illetve Wagner Ringje.

Hobbi: olvasás, színház, múzeumlátogatás, mozi
Kedvenc könyv: Gárdonyi Géza: Egri csillagok
Kedvenc film: Papillon (A pillangó)
Kedvenc színész: Anna Magnani, Steve McQueen
Kedvenc karmester: Erich Leinsdorf, Klaus Tennstedt, Christian Thielemann, Sir George Solti, Lorin Maazel, Zubin Mehta...
Kedvenc lemez: az 1983-as élő Turandot Bécsből, illetve a MET Turandot-filmje

■ Ez érdekes: nem Mozart-énekesnőként ismerjük Önt.

Tizennyolc Don Giovanniban énekeltem. Persze Turandot után nem lehet Donna Annát énekelni, a kettő nem fér össze; de ha Donna Annát nem énekelem, nem jöhetett volna az „In questa reggia". Ez is felelősség: lépésről lépésre haladni.

■ Színpadon meddig, merre tovább?

2008-ig szerződésem van - az Elektrában a harmadik szerepemet, az anyáét is el fogom énekelni. Sok-sok dalestet adok Spanyolországban, szeretek Mahlert énekelni, most jön a Vándorlegény-dalok. Az egyetemen pedig nagyon szeretném megvalósítani a Liszt Ferenc Nemzetközi Nyári Akadémiát, csak támogatókat kell találni hozzá. 2006. augusztus 21-én szeretném elindítani munkatársammal, Széles Kingával. Szegeden is lesz jövőre - immár harmadszor - nyári akadémia, megyek Svájcba is... Nagyon szeretek tanítani. Tiszteletbeli professzor vagyok, idén szeretnék habilitálni.

■ Tehát Marton Éva hosszú távon a magyar zenei közélet meghatározó egyénisége lesz.

Ha visszanézek, néha elképedek, mit értem el. Huszonkilenc éven át nem volt nyári szünetem. De megint új területet keresek, és most a tanítás az új feladat. Nekem elég az is, ha elgondolkoztatom a tanítványaimat.

bipolar
deutsch-ungarische Kulturprojekte
német-magyar kulturális együttműködések
Pályázati felhívás
német-magyar, közös kulturális projektek megvalósítására
A pályázat célja új, kétoldalú, kortárs művészeti és kulturális együttműködések kezdeményezése.
A Bipolar ösztönzi az újító és kísérletező művészeti és kulturális koncepciók, programok megvalósítását, a kétoldalú kapcsolatok fejlesztését.
Részletes információ és pályázati kiírás:
www.projekt-bipolar.net
Információs Iroda (Budapest) Tel: 06 30 439 9321
Szervező Iroda (Berlin) Tel: 00 49 30 6003 1930
A Bipolar a Német Szövetségi Kulturális Alapítvány kezdeményezése
Lebonyolító: Relations e.V. Berlin
KULTURSTIFTUNG DES BUNDES